

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Diff. 2. An prima Operatio sit objectum materiale Logicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

quæ sit procusiva malleorum, malleus cuden-
dus est objectum, non quo cudit, sed qui cudi-
tur, ita & in præsentī non id quo facit Logica,
erit objectum; Sed quod facit: præcepta autem
sunt id quo facit, seu dirigit operationes.

OBJICITUR III. Frænfactoriæ objectum
v. g. est frænum, fræni autem objectum est e-
quus regendus, qui nullo modo spectat ad fræ-
nifactoriam, nisi remotè. Ergo & ipsæ operatio-
nes intellectus, non spectabunt ad Logicam,
nisi remotè, licet ipsa præcepta ordinentur ad
operationes.

RESPONDETUR. Cum Logica per se non
sit ars instrumentaria, non debet subesse omni-
bus proprietatibus artis instrumentariæ. Dein-
de artes instrumentariæ sunt quædam, quæ pro
ultimo fine habent nonnisi instrumenta, ut ad-
ducta frænfactoria & aliæ instrumentariæ sunt
quæ per se expetunt tanquam finem & bonum
suum, objecta ipsorum instrumentorum. Sic fa-
bri instrumenta sunt mallei, forcipes &c. quo-
rum instrumentorum objecta, sunt etiam alii
mallei, forcipes &c. Logica ergo ita habet pro
objecto instrumenta, hoc est præcepta, ut simul
etiam habeat pro objecto, & ipsum illud ad quod
tendunt illa instrumenta, hoc est operationes
intellectus. Tunc autem instrumentaria Ars
habet pro objecto objectum instrumenti, quan-
do ipsum illud objectum, est simile ipsi instru-
mento, potestque etiam in illo consequi finem,
quem intendit.

OBJICITUR IV. Objectum sensuum non
est sensatio sed sensibile, & auditus objectum
non est auditio sed sonus. Ergo & objectum
Logicæ non est operatio, sed operatum potius
aliquod.

RESPONDETUR. Hoc operatum esse ipsam
operationem, quo autem operatur esse præce-
pta, sicut quo auditur est auditio, sonus autem
est id, quod auditur. Deinde cum præter ope-
rationes nihil possit ostendi in Logica ad quod
attendat, non erit necesse recurrere ad opus ali-
quod in Logica; in auditione autem præter au-
ditionem ipsam, est ostendere sonum, seu quod
auditur. Denique disparitas est, quia objecta sen-
suum debent esse quid extrinsecum sensibus &
sensationibus, proindeque sensationes hoc obje-
ctum esse non possunt, non est autem necesse po-
nere objectum Logicæ aliquod extrinsecum.

OBJICITUR V. Operationes artis à nullo
alio fiunt quam ab arte, ut cantatio artificiosa
non fit nisi à Musica, & tamen operationes intel-
lectus, fiunt ab aliis scientiis v. g. Metaphysica.

RESPONDETUR. Operationes artis cum
suo formali spectatas, non fieri nisi ab arte, secus
si sint sine formali suo. Jam autem cum formali
Logicæ, qua tali, nulla scientia producit opera-
tiones intellectus, sed id spectat ad
Logicam.

Punctum Difficultatis 2.

*An prima operatio sit Objectum mate-
riale Logicæ.*

PRÆMITTO I. *Quid sit prima operatio*, quod
scilicet sit simplex apprehensio objecti.

PRÆMITTO II. Ex Arriaga hic disp. 2. num.
36. *Esse aliquas apprehensiones necessario rectas.*
Ratio, quia etiam sunt aliqua iudicia omnino
& necessario recta, v. g. Iudicium de notitia,
quam in me experior.

PRÆMITTO III. Ex Oviedo hic Controv.
2. num. 25. *duplices esse apprehensiones*, alias sim-
plices, alias compositas. Simples sunt, quæ
rem apprehendunt per modum unius, sive in re
unum sit quale est, Ens ut sic, sive sit per mo-
dum nonnisi unius, quale est rationale conti-
nens in se plures formalitates; Compositæ au-
tem apprehensiones sunt, quæ objectum instar
duorum apprehendunt, ut cum apprehenditur
animal rationale per modum condistinctorum,
etiam si hæc realiter identificata sint.

PRÆMITTO IV. *Veritatem esse conformitatem
cum objecto*, falsitatem verò esse diffinitatem
cum eodem, quæ conformitas si sit per modum
affirmationis aut negationis, erit veritas com-
plexa, si verò non sit per modum affirmationis
aut negationis, erit veritas incomplexa.

PRÆMITTO V. *Dari in prima apprehensione
veritatem incomplexam.* Ratio. Tum quia ita
Aristoteles lib. 3. de Anima, tex. 26. ubi expre-
ssè ait: *Intellectum, qui est intellectus ipsius Quid
est*, seu essentia, *verum esse & non aliquid de ali-
quo enuntiare.* Ergo habet veritatem prima ap-
prehensio, non complexam, quia hæc est secun-
dum affirmationem & negationem. Ergo in-
complexam. Tum quia non apparet ex quo fun-
damento connectantur tantum inter se confor-
mitas cum objecto & enuntiatio aut illatio. Er-
go poterit connecti etiam cum apprehensione.
Tum quia veritas est conformitas cognitionis
cum objecto. Sed potest esse conformitas co-
gnitionis cum objecto, sine omni affirmatione
& negatione. Ergo illo etiam in prima opera-
tione dabitur. Ex hoc explicabitur Aristoteles,
qui 9. Met. tex. ultimo videtur sentire, quod in
simplicibus non sit verum & falsum, intelligen-
dus enim est de vero vel falso complexo.

Dices cum Mauro, qu. 58. Veritas non est
quæcunque similitudo, sed similitudo perfecta,
per quam res dicitur esse sicuti est, simplex au-
tem apprehensio non dicit rem esse sicuti est,
quia cum nihil affirmet, nihil dicit.

RESPONDETUR. Neg. Major. Veritas e-
nim non definitur per perfectam conformita-
tem sed per conformitatem. Probaret etiam hoc
argumentum, quod nec in secunda operatione
sit veritas, quia rem ita se habere perfectius di-
cit

cit tertia operatio, quia nunquam negabiliter. Hinc sufficit similitudo perfecta, non per inclusionem similitudinis alicui alteri debitam, sed similitudinis, cui nihil desit debiti, ad talem modum similitudinis, hoc autem competet etiam primæ operationi.

RESPONDEBIS. Cum Vsqv. esse in prima operatione veritatem, ita sicut in Medicina sanitatem, causando illam: ita prima operatio causat veritatem assumpta ad rationem secundæ operationis.

CONTRA. Tum quia non est ratio, cur in se ipsa prima operatio non sit vera, tum quia illi etiam in se ipsa spectatæ competit conformitas cum objecto. Tum quia prima operatio non solum est similitudo intentionalis causaliter sed & formaliter. Ergo & conformis erit objecto non solum causaliter, sed & formaliter.

PRÆMITTO VI. *Non dari per se falsitatem in prima operatione.* Ratio ex 9. Metaphysicorum tex. 22. Quando intellectus apprehendit aliquod objectum vel apprehendit illud, quod apprehendit, vel non apprehendit, non potest dici quod non apprehendit, cum supponatur apprehendere. Ergo apprehendit illud. Ergo verè apprehendit, alias non illud apprehenderet quod apprehendit. Idem sic proponitur. Nulla prima apprehensio, potest esse difformis objecto apprehenso. Ergo nulla potest esse falsa. Antecedens probatur. Si aliqua apprehensio esset per se difformis objecto, & esset apprehensio objecti illius & non esset, esset ut supponitur, & non esset, quia hoc ipso non illud objectum apprehenderet, cui tu dicis illam difformari apprehensionem, sed apprehenderet objectum longè aliud.

PRÆMITTO VII. *Primam Operationem esse per accidens falsam.* Ratio, quia si comparatur illa apprehensio cum alio objecto condistincto ab illo, quod apprehendit, vel quod apprehendere deberet, erit illi difformis. Sic v. g. representatio assæ columbæ in esse volantis, est representatio vera assæ columbæ volantis, si tamen comparatur cum columba, quæ assa non volat, erit illi difformis. Jam autem comparatio operationis intellectus, ad objectum, circa quod illa non versatur, est comparatio per Accidens.

DICES I. Potest prima apprehensio representare rem non sicut est in se, videlicet representare aurum pro aurichalco. Ergo potest esse per se falsa.

RESPONDETUR. Potest prima apprehensio representare rem comparata ad objectum non apprehensum, non ita sicuti est. Concedo Antecedens, potest comparata ad objectum apprehensum. Nego Antecedens & Consequentiam. Vide præmissum 7.

DICES II. Si in prima operatione non esset per se falsitas. Ergo neque erit in secunda.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia difformitas, quæ deberet esse in prima operatione, quæ est apprehensio objecti, non debet comparari ad rem prout est à parte rei, sed ad rem, prout est quid apprehensum, apprehensio namque & apprehensum sunt correlativa, se necessario & non aliud quid respicientia, ad eum modum, quo ratio Patris, non aliud respicit quam rationem Filii. Quia autem difformitas, quæ deberet esse per se in prima operatione, quæ definitivè est apprehensio objecti, est impossibilis respectu apprehensi, necessario enim apprehensum apprehendit, impossibilis etiam erit illi operationi & falsitas. Jam autem difformitas secundæ operationis, non debet spectari, secundum ordinem apprehensionis ad apprehensum, sed secundum rem prout est à parte rei, hinc dicere solemus cum falsum aliquid asseritur, Tibi ita videtur, sed res aliter se habet. Et hoc deponit vel ipsa natura secundæ operationis, quæ est per modum compositionis vel divisionis rerum ipsarum prout sunt, non nostrarum apprehensionum, proceditque per modum iudicii, iudicium autem non debet esse ex apprehensione de re quam iudex habet, sed de re, prout de facto se habet. Ita debet etiam procedere ipsa secunda Operatio. Et quia potest esse difformis per se, rei, prout est à parte rei secunda operatio, idè potest esse, per se falsa, cum tamen non possit esse difformis apprehensio, apprehensio per se, licet possit esse difformis, comparatè ad aliud objectum, quæ comparatio est illi per Accidens.

DICES III. Potest esse veritas incomplexa per se in prima operatione. Ergo & falsitas, quia cui unam contrariorum competit, rectè potest competere & aliud.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia habetur unde desumatur veritas incomplexa primæ operationis: nempe ab ipsomet objecto, non secundum se spectato, sed prout representatur prima apprehensione apprehendendum, cui objecto sic spectato quia est conformis, representatio, hinc habetur fundamentum, unde inferatur: haberi veritatem incomplexam in prima apprehensione. Non potest enim ostendi, unde desumi possit falsitas primæ operationis: cum illa sic apprehendens prout objectum representatur, prima apprehensione apprehendendum, semper sit conformis objecto sic sumpto; & ita cum v. g. aurichalcum presentatur ut aurum, apprehenditurque ut aurum, hæc apprehensio, non erit falsa sed vera, quia conformis aurichalco, presentanti se ut aurum, cumque impossibile sit ut aurichalcum, quod se representat ut aurum apprehensioni, aliter apprehendatur quam ut aurum, quomodo enim aliter apprehenderetur, quam ut se apprehendendum presentat? hinc non est fundamentum ut aliquando difformis sit apprehensio objecto, prout apprehendendum representatur: si non est fundamentum

ut aliquando apprehensio difformis sit objecto, prout apprehendendum representatur, nec erit fundamentum ut aliquando apprehensio sit falsa, comparatè ad objectum, prout apprehendendum præsentatur.

DICES IV. Imago Cæsaris dicitur per se non vera, quando illa objectum difformiter repræsentat. Ergò idem dicendum de apprehensione, quæ est prima operatio.

RESPONDETUR. Etiam Imago Cæsaris comparata ad ideam quam habuit pictor, est vera, licet comparata ad ipsum Cæsarem sit difformis.

INSTABIS. Illa imago est representatio per se difformis Cæsari, Ergò per se est imago Cæsaris falsa.

RESPONDETUR. Quod per se etiam illa imago nihil aliud velit exprimere, nisi talem vultum, qualem illa repræsentat, sed per accidens dat occasionem cogitandi de Cæsare, exprimitque eum occasionaliter; sed Cæsari illam esse difformem per accidens est, eo ferè modo, quo imago alicujus alius, non dicitur imago falsa Cæsaris, quia Cæsari est difformis, cum illa imago, non sit ad hoc facta, ut Cæsarem repræsentaret. Casu etiam, quo intentio pictoris fuerit Cæsarem pingere, si imago ad illum non accedat, non debet dici per se falsa imago Cæsaris, nam sicut qui intendit ferire scopum, & ab eo aberrat, non dicitur scopum tetigisse falso, sed dicitur tetigisse aliquid vicinum scopo, ita & hic, si Philosophicè loqui velimus, non dicitur hæc Imago Cæsaris esse falsa. Imaginare in speculo repræsentari vultum Petri, similis Cæsari, imago illa in speculo resplendens, sicuti est per se imago Petri, ita est per se conformis Petro, quamvis sit per accidens imago Cæsaris, quod det occasionem cogitandi de Cæsare, estq; per accidens nonnisi falsa imago Cæsaris. Idem dic de apprehensione in prima Operatione.

DICES V. Visio potest esse falsa. Ergò & prima Operatio. Antecedens probatur. Quia fallitur oculus, dum videt colores in collo columbæ, qui nulli illic sunt.

RESPONDETUR. Veritatem non spectare ad sensus, sed hoc misso. Dici potest visionem illam esse posse falsam, si comparetur ad objectum, prout in se est, supponitur enim varietatem colorum esse illic ex sola refractione lucis, non esse tamen falsitatem, comparatè ab objectum, prout est representatum.

INSTABIS. Quare non potest dici, quòd etiam Judicium secundæ Operationi debitum, sit Judicium conforme objecto non nisi prout apprehenso, & non objecto prout est in se.

RESPONDETUR. Hujus rationem adlatam esse ad objectionem secundam, deposcitque hoc vel ipsa natura providens perfectiorem modum operationis, adeoque veritatis intimius attractivum, & ex præsupposita conformitate apprehen-

sionis ad representatum, procedens ad conformitatem cum objecto, per modum Judicii.

DICENDUM EST. *Primam operationem esse etiam objectum materiale Logice.*

PROBATUR I. Auctoritate S. Th. opusculo 9. in libro post Anal. lect. 1.

PROBATUR II. Etiam posito quod prima operatio non possit esse per se falsa, potest adhuc esse per se recta & procedere secundum regulas Logicæ. Ergò & esse objectum materiale ejusdem.

PROBATUR III. Quia quamvis non possit esse per se falsa prima operatio, comparata ad apprehensum, indiget tamen rectificari ut rectè procedat per ordinem ad ipsum objectum ut est in se, cum enim illa prima operatio debeat esse definitiva verè, & verè divisiva, verè debet esse conformis rebus. Ergò adhuc dabit in se locum directioni Logicæ.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR I. Quod non potest esse per se falsum, non potest per se dirigi. Prima operatio non potest esse per se falsa. Ergò non potest per se dirigi.

RESPONDETUR. Negando Majorem propter dicenda inferius, & quamvis non possit esse per se falsa, sufficit quod dirigatur ut possit esse per se conformis vel difformis præceptis Logicis intendentibus, non tantum ut apprehensio, sit conformis rei, prout representata, sed etiam rei, prout est in se.

INSTABIS. Independentè ab omnibus præceptis Logicis definitio habet hoc quod sit bona.

RESPONDETUR. Independentè à præceptis Logicis absolutè, potest esse definitio bona, non tamen ut dictum supra cum facilitate potest esse bona, independentè à præceptis Logicis.

OBJICITUR II. Phantasia & sensus non indigent directione. Ergò neque prima operatio.

RESPONDETUR. Disparitatem esse quia nec apparent præcepta, quibus phantasia & sensus dirigantur, dantur autem præcepta Logica. Deinde, quia potentia determinata etiam ad modum operandi, non potest non uniformem habere semper operandi modum; jam autem intellectus circa primas apprehensiones, non habet eundem determinatum agendi modum, nunc enim definit, nunc dividit, potestque conformiter vel difformiter operari objecto ipsi, adeoque dat locum directioni.

OBJICITUR III. Dialectica nulla tradit præcepta ad apprehensiones simplices eliciendas.

RESPONDETUR. Cum Oviedo. Nulla dati præcepta ad simplices apprehensiones prout sunt nonnisi cognitio, licet dentur regulæ ad easdem, prout sunt definitivæ, divisivæ, universalis conceptivæ &c.

IN-

INSTABIS. Corrigere apprehensiones pertinet ad alias scientias.

RESPONDETUR. Sicut ipsa definitio & divisio qua talis, non spectat ad alias scientias, ita nec correctio talium apprehensionum.

Punctum Difficultatis 3.

An secunda Operatio & non solus Syllogismus sit materiale Logicæ.

DICENDUM EST. Etiam secundam Operationem, & non solum Syllogismum, esse objectum materiale Logicæ.

PROBATUR I. Quia etiam secunda operatio potest bene vel male fieri, sitque tam variè. Ergo est capax directionis.

PROBATUR II. Si secunda operatio non esset objectum Logicæ, remanente secundâ operatione & impossibili tercia operatione syllogistica, non esset possibilis Logica saltem partialis, nam est nexus essentialis, scientiæ, ad objectum. Hinc manere scientiam sine objecto, esset manere essentiam sine essentiali, sed manente secunda operatione & impossibili syllogistica, maneret adhuc partialis Logica, quia adhuc maneret regulæ rectificativæ Æquipollentiarum, adeoque possent esse æquipollentes regulæ, item de Oppositione, Conversione &c. Ergo

RESPONDEBIS I. Actus illos seu præcepta, quæ informarent intellectum, de Æquipollentia, Conversione, Oppositione propositionum, & operationes secundum illas factas, non fore actus Logicæ.

CONTRA. Quia actus, qui essent circa elementa, secundum quod sunt corpora naturalia, impossibili etiam reddito misto, adhuc essent Actus Physicæ, reperiret enim adhuc in illis Physica, suam scibilitatem, cur non enim? Ergo etiam Definitiones & Divisiones in dicto casu, essent actus Logicæ. Tum quia nec Physica nec Metaphysica tunc practicè diceret, quomodo illi actus essent faciendi. Ergo diceret Logica. Ergo adhuc illi actus forent Logicæ. Tum quia nulla esset disparitas inter præsentem Æquipollentiam & illam quæ nunc fieret. Ergo utraq; spectaret ad Logicam.

RESPONDEBIS II. Cum Conimbricensis. Logicam quæ modo est, esse inventam ad id emandandum, quo deficiamus ab Angelis, deficiamus autem ab Angelis in hoc, quia ex uno inferimus aliud, cum illi omnia simul cognoscant, cum ergo Enunciatio non syllogisaret, nec eam dirigere, nata erit Logica.

CONTRA. Quia deficiamus ab Angelis etiam in hoc, quod malas contradictorias formemus, quod ad secundam spectat Operationem. Ergo etiam in hoc corrigi debemus,

RESPONDEBIS III. Mansuram illam Logicam in dicta suppositione, non ejusdem speciei, quæ modo est.

CONTRA. Quia si hoc sensu non manebit Logica ejusdem speciei, hoc est, quia non habebit eandem totalitatem, vera est responsio, sed non est contra nos. Si autem hoc sensu non erit ejusdem speciei, quia nihil manebit de formali intento Logicæ, hoc ipsum probandum fuit; & si, ut dictum supra non posset disparitas tunc in æquipollentis assignari, siquidem illi actus iisdem præceptis inniterentur, consequenter nec esset ulla specifica diversitas.

PROBATUR III. Tum quia independentè à tercia operatione, secunda Operatio est Operatio intellectus. Ergo independentè ab illa, erit etiam materiale Logicæ. Tum quia non est ulla specialis operatio voluntatis, quæ sit materiale Ethicæ, exclusis reliquis. Ergo nec excludi debet ab objecto materiali Logicæ secunda operatio. Tum quia ponamus Deum nolle concurrere ad ullum actum tercia operationis vel producere creaturam non potentem argumentari, potentem tamen affirmare & negare, æquipollentias & conversiones facere &c. Tunc quæro, vel poterit homo elicere actus malos Conversionis vel Oppositionis Propositionum vel non poterit? si non poterit, cur non? cum possit cum tali defectibilitate, stare suppositio allata, si poterit etiam malos elicere. Ergo dabitur Locus directioni secundæ Operationis. Ergo illa est objectum materiale Logicæ.

OBJICITUR I. Auctoritas Aristotelis 1. priorum cap. 1. ubi dicit investigandum esse. Quid & cuius sit consideratio, responderetque quod sit consideratio Demonstrationis, & postea inquit, quid est propositio & quid Terminus.

RESPONDETUR. Hoc ipso, quia saltem posterius Propositio & Terminus ab Aristotele considerantur in Logica, ostenditur illa esse materiale Logicæ. Syllogismusque est objectum Logicæ, in quantum perfectæ & illustratæ ab Aristotele, non autem Logicæ simpliciter. Est autem Logicæ, ab Aristotele illustratæ, solus Syllogismus objectum, quia artificium syllogisandi, primus ille enucleavit. Jam enim definitionem perfecerat Socrates. Divisionem Plato, restabat illi, perficiendus Syllogismus.

OBJICITUR II. Secunda operatio non facit formaliter scire, sed id competit non nisi tercia operationi. Ergo secunda operatio, non potest esse materiale Logicæ.

RESPONDETUR. Secundam operationem sicut & primam, non facere formaliter scire per discursum, & modo maxime hominibus proprio, facere tamen formaliter scire sine discursu, & modo non obvio hominibus nec proprio. Est enim quidam modus cognoscendi merè & obviè humanus, qui in duobus consistit, primò in